

۲۴۸۰۷

فضا-زمان

و گرانش کوانتومی حلقه

جیم باگوت

مترجم

فرهاد دیرنگ

انتشارات سبزان

سرشناسه	: باگوت، ج. ای. - م. ۱۹۵۷
عنوان و نام پدیدآور	: فضا-زمان و گرانش کوانتومی حلقة/جیم باگوت؛ مترجم فرهاد دیرنگ.
مشخصات نشر	: تهران: سبزان، ۱۴۰۳.
مشخصات ظاهري	: ۴۶۴ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۱۱۷-۷۵۰-۷
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: عنوان اصلی:

Quantum space : loop quantum gravity and the search for the structure of space, time, and the universe, 2018.

عنوان دیگر	: فضای کوانتومی: گرانش کوانتومی حلقه‌ای و جستجوی ساختار فضا، زمان و گیش.
موضوع	: گرانش کوانتومی
شناسه افزوده	: Quantum gravity
ردیابندی کنگره	: دیرنگ، فرهاد، ۱۴۲۷- مترجم
ردیابندی دیوبی	: ۱۷۸QC
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۳۰/۱۴۳
اطلاعات رکورد کتابشناسی	: ۹۶۰.۵۵۷۹
اطلاعات رکورد کتابشناسی	: فیبا

انتشارات سبزان

میدان فردوسی - خیابان موسوی (فردصت) - ساختمان ۱۳۰ - تلفن: ۸۸۴۴۷۰۴۴ - ۸۸۳۱۹۵۵۸

فضا - زمان

و گرانش کوانتومی حلقة

• نویسنده: جیم باگوت

• مترجم: فرهاد دیرنگ

• ویراستار: حسین اسدی

• ناشر: سبزان

• خدمات نشر: واحد فنی سبزان

۸۸۳۴۸۹۹۱ - ۸۸۳۱۹۵۵۷

• نوبت چاپ: اول ۱۴۰۳

• تیراز: ۱۰۰ نسخه

• قیمت: ۵۸۰۰۰ تومان

• چاپ و صحافی: کامیاب

فروش اینترنتی از طریق سایت آی آی کتاب www.iiketab.com

ISBN: 978-600-117-750-7

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۱۷-۷۵۰-۷

فهرست

۹	مقدمه ناشر.....
۱۱	درباره نویسنده.....
۱۳	مقدمه مترجم.....
۱۷	همه چیز به زبان ساده .....
۲۱	پیشگفتار .....
۳۳	پیش‌درآمد: اشتیاق غیرقابل وصف برای درک اسرار طبیعت .....

بخش اول: بنیان‌ها

۴۳	فصل ۱: قوانین فیزیک برای همه یکسان است .....
۵۹	فصل ۲: چیزی به عنوان نپروی گرانش وجود ندارد .....
۷۷	فصل ۳: چرا هیچ کس مکانیک کوانتم را درک نمی‌کند .....
۹۸	فصل ۴: جرم، آن گونه که بیش از این بعطفه‌هی رسیده نیست!
۱۱۷	فصل ۵: چگونه معادلات هستی را درهم بیامزیم؟ .....

بخش دوم: تدوین نظریات

۱۴۳	فصل ۶: من برای رسیدن به «آن‌جا» از «این‌جا» شروع نمی‌کنم .....
۱۵۹	فصل ۷: اوضاع بدتر می‌شود! .....
۱۷۸	فصل ۸: معادلات را دقیقاً حدس ثانویه یا سوم ما حل نمود .....
۱۹۷	فصل ۹: من از تمامی حلقه‌های کلید موجود در رونا استفاده کردم .....
۲۲۱	فصل ۱۰: آیا واقعاً زمانی مانند زمان حال وجود ندارد؟ .....

بخش سوم: شرح و بسط

۲۴۵	فصل ۱۱: گراویتون‌ها، فیزیک هولوگرافیک، و این که چرا اجسام سقوط می‌کنند .....
۲۶۵	فصل ۱۲: فرمیون‌ها، ذرات نوظهور و ماهیت مواد .....
۲۸۵	فصل ۱۳: کوانتم رابطه‌ای، مکانیک و این که چرا ممکن است «این‌جا» در واقع «آن‌جا» باشد .....
۳۰۶	فصل ۱۴: نه با یک انفجار؛ کیهان‌شناسی «واجهش بزرگ»، آبرتورم و کفاسپین .....
۳۲۸	فصل ۱۵: آتروپی سیاهچاله، پارادوکس اطلاعات و ستاره‌های پلانک .....

۳۵۱.....	فصل ۱۶: نزدیک به آستانه؛ واقعیت زمان و اصول آینده‌ای باز
۳۷۴.....	سخن آخر؛ مثل گره زدن همدیگر با طناب در کوه
۳۸۷.....	واژه‌نامه
۴۳۱.....	منابع و مأخذ
۴۳۷.....	نمایه
۴۴۱.....	یادداشت‌ها

www.ketab.ir

مقدمه مترجم

فضا-زمان و گرانش کوانتمی حلقه نگاهی مشروح به یک نظریه کمتر شناخته شده در حوزه مکانیک کوانتمی دارد که سعی می کند معضل قدیمی ناسازگاری نسبیت عام با فیزیک کوانتمی را تحت عنوان «گرانش کوانتمی حلقه‌ای» حل نموده و این دو را با هم به سازش برساند. چیم باگ که پیش از این کتاب هیکن؛ ذره خلا از پنداشت تا بیدایش را از وی خوانده‌ایم (شاید هم نخوانده‌ایم) همان‌گونه که خود هم معترف است عمدۀ مطالب کتاب را به بسط و شرح دیدگاه‌های دو فیزیکدان نظری کارلو روولی^۱ و لی اسمولین^۲ اختصاص داده است. دیدگاه‌هایی که روولی در کتاب روی دیگر حقیقت (که خوب‌خ Santanae ترجمه و منتشر شده و توصیه می‌کنم قبل از مطالعه این کتاب و یا همراه با آن خوانده شود) و اسمولین در کتاب سه راه به سوی گرانش کوانتمی (Three Roads to Quantum Gravity) مطرح نموده‌اند. نویسنده دیدگاهی تجربی از فیزیک ارائه می‌دهد و نسبت به برخی از کاوش‌های فیزیک مدرن ابراز تردید می‌کند. عمدۀ تردیدهای وی در رابطه با نظریه ریسمان‌ها یا ابرریسمان است و در برخی قسمت‌های کتاب انتقادهای تندی به این نظریه و پدیدآورندگان و طرفداران آن وارد می‌کند. نویسنده در تلاش است نظریه گرانش کوانتمی حلقه‌ای را به عنوان مسیری جایگزین برای دست‌یابی به یک نظریه یکپارچه معرفی کند. سبک باگوت در این نوشته ترکیب سرگذشت‌نامه با فیزیک است که البته مطالعه آن را برای خوانندگان عمومی

---

1. Carlo Rovelli
2. Lee Smolin

جنابتر می‌کند. باگوت در پی آن است که روشن کند گرانش کوانتومی حلقه‌ای چگونه در تلاش است تا فضا را به جای کتی کردن، کوانتیزه کند که البته رویکردی اساساً متفاوت است. نمی‌توان گفت کتاب در تمامی بخش‌های آن یکنواخت و منسجم است. به نظر می‌رسد نویسنده دیدگاه‌های محکمی در مورد ماهیت نظریه کوانتومی دارد که این امر در تعریف و تمجیدهایش از دیدگاه‌های روولی و اسمولین کاملاً مشهود است.

در این کتاب مطالب زیادی در مورد تاریخچه گرانش کوانتومی حلقه‌ای، و چالش‌هایی که با آن مواجه بود بیان شده است. به طور خلاصه می‌توان گفت این کتاب مروری جامع بر نظریات ریز و درشت در حوزه فیزیک کوانتومی است و خواننده با حوصله خواهد توانست در پایان به دیدگاهی کلی و البته راضی‌کننده از جریاناتی که در زمینه مکانیک کوانتومی از دیرباز تاکنون گذشته و می‌گذرد، دست یابد. مایل به گوییم در برگردان این کتاب از راهنمایی‌ها و نکته‌سنگی‌های عالمانه دوست فرهیخته و دانشمند آقای حسین اسدی بهره‌های فراوان بردم. ایشان که زحمت ویرایش ادبی و فنی کتاب را نیز بر عهده داشتند در جای جای کتاب، نکات دقیق و ارزشمندی را یادآور شدند که به غنا و روانی هر چه بیش‌تر این ترجمه کمک شایان توجهی نمود. دوست دانشمند جناب آقای دکتر بزرگری با بزرگواری تمام تقبل نمودند نسخه بیش از چاپ کتاب را مطالعه و ضمن ارائه نکته نظرات ارزشمندشان، یادداشتی وزین نیز بر ابتدای آن بنویسند. از ایشان نیز صمیمانه قدردانم. همچنین از مدیریت محترم انتشارات سبزان که این کتاب را به زیبایی طبع و نشر نمودند بی‌نهایت سپاسگزارم.

می‌خواهم این مقدمه کوتاه را با فرازی زیبا و تأثیرگذار از بخش پایانی کتاب روی دیگر حقیقت نوشته کارلو روولی به پایان برسانم:

«آگاهی از محدودیت‌های داشن خودمان یعنی این که می‌دانیم ممکن است معلوم شود در اشتباه بوده‌ایم یا بی‌دقیقی کرده‌ایم، تنها با در نظر داشتن این نکته که ممکن است باورهای ما اشتباه باشد، می‌توانیم خود را از اندیشه‌های اشتباه رها کنیم و بیاموزیم. برای آموختن هر چیز ابتدا لازم است شهامت آن را داشته باشیم که بیندیریم هر چه به گمان می‌دانیم - حتی عمیق‌ترین باورهای ما - ممکن است اشتباه یا لااقل ساده‌انگارانه باشد.

علم از فروتنی زاده می‌شود: کورکورانه اعتماد نکردن به دانش و شهود پیشین‌مان، باور نکردن هرچه دیگران می‌گویند. ایمان ندانستن به دانش گردآوری شده پدران و اجدادمان. اگر خیال کنیم اصول را می‌دانیم، اگر فکر کنیم همه آن‌ها در کتابی نوشته شده‌اند یا بزرگان قبلیه آن را می‌دانند، هیچ چیز یاد نخواهیم گرفت.

نباید برای سخن کسانی که می‌گویند حقیقت را در اختیار دارند ارزشی قاتل شد. به همین دلیل علم و تفکر ماوراء مقابله یکدیگر قرار می‌گیرند، نه به این خاطر که علم ادعا می‌کند پاسخ‌های نهایی را دارد، بلکه دقیقاً بر عکس: چون روش علمی به هر کسی که ادعا کند پاسخ‌های نهایی یا دسترسی مخصوص به حقایق را دارد، اعتماد نمی‌کند».

فرهاد دیرنگ

fdayrang@gmail.com

پانیز ۱۴۰۲